

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЧЕРНІГІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНОЛОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
OERLIKON BARMAG GmbH (Німеччина)
THYSSENKRUPP MATERIALS INTERNATIONAL GmbH (Німеччина)
НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ УКРАЇНИ «КП»
ТОВ «БАХ-ІНЖИНІРИНГ»
ІНЖЕНЕРНА АКАДЕМІЯ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ АВІАЦІЙНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ЛОДЗЬКИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ (Польща)
БАТУМСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМ. Ш. РУСТАВЕЛІ (Грузія)
ПАТ «САН ІНБЕВ УКРАЇНА»

Матеріали VI міжнародної
науково-практичної конференції

«КОМПЛЕКСНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ТЕХНОЛОГІЧНИХ ПРОЦЕСІВ ТА СИСТЕМ»

26 - 29 квітня 2016 р.

Куриляк В.В. Результати постановки експерименту при дослідженні міцнісних характеристик органічного скла	131
Анастасенко С.М., Григурко І.О. Технологія механічної обробки глухих тригранних кутів поглиблень в деталях спеціальною фрезою	132
Онкалюк О.І., Заєць С.С. Дослідження зношення різальної кромки кінцевої фрези при фрезеруванні алюмінієвих сплавів	134
Сіра Н.М. Підвищення ефективності глибинного однопрохідного шліфування циліндричних та ступінчастих валів зі схрещеними осями круга та деталі	135
Кайдаш М.Д. Динаміка маніпулятора з двома обертальними кінематичними парами	137
Муха Р.Ю., Заєць С.С. Вибір методу дослідження стану властивостей кінцевих фрез	139
Музичка Д.Г., Калініченко С.В., Кашинський І.С. Вплив режимів різання на показники якості при обробці сталі p18 кругами з КНБ	140
Єрошенко А.М., Палій А.М. Методи дослідження і моделювання сил різання в зоні різання при абразивному шліфуванні	141
Симонюк В.П., Лук'янчук Ю.А., Василюшина В.І., Троянчук В.О. До конструювання вібраційних установок	143
Неведомский В.А., Чернышов А.В., Чернышов А.А. Изделия и конструкции из техногенных отходов металлургической промышленности	144
Барандич Е.С., Выслоух С.П. Технологическое обеспечение оптимальной циклической долговечности деталей	146
Бойко С.В., Назаренко О.А. Температурні явища в процесі абразивної обробки	147
Буря А.И., Калиниченко С.В. Углепластик на основе политетрафторэтилен	148

СЕКЦІЯ 2

«СУЧАСНІ ТЕХНОЛОГІЇ, ОБЛАДНАННЯ, ІНСТРУМЕНТ ТА ОСНАЩЕННЯ ДЛЯ ДЕРЕВООБРОБКИ ТА МЕБЛЕВОГО ВИРОБНИЦТВА»

Пінчевська О.О., Головач В.М., Горбачова О.Ю. Прогнозування кольору термообробленої деревини граба	150
Пінчевська О.О., Цапко О.Ю. Шляхи захисту дерев'яних конструкцій від впливу вогню	152
Космач О.П. Порівняння методів визначення статичної твердості деревини	154
Пінчевська О.О., Лакида Ю.П. Щодо результатів досліджень нового композиційного матеріалу	156
Пінчевська О.О., Скляр Д.М. Проблема стандартів при дослідженні фізико-механічних властивостей деревних композитів	157
Ференц О.Б., Копинець З.П., Сторожук В.М., Ференц О.О. Підвищення ефективності використання сировини у виробництві клеєного будівельного бруса	158
Федориненко Д.Ю., Сапон С.П., Цеков Б.В., Надточій А.О. Підвищення енергоефективності гідроприводів деревообробних верстатів	159

ДИНАМІКА МАНІПУЛЯТОРА З ДВОМА ОБЕРТАЛЬНИМИ КІНЕМАТИЧНИМИ ПАРАМИ

Однією з задач механіки маніпуляторів промислових роботів є визначення управляючих сил та моментів, що діють в напрямку кожної з узагальнених координат і забезпечують реалізацію завданого закону руху вихідної ланки маніпулятора. Така задача відома, як задача динамічного синтезу, або обернена задача динаміки. В оберненій задачі враховується, як структура маніпулятора, його геометричні та кінематичні параметри, так і характер сил, що діють на вихідну ланку [1], [2]. На сьогодні існує велика кількість аналітичних досліджень, де розглядаються загальні аспекти динаміки маніпуляторів. Разом з тим є необхідність розв'язку такої задачі для конкретних кінематичних схем з урахуванням їх специфічних особливостей. В даній роботі задачу динамічного синтезу розглянуто на прикладі механізму вантажного маніпулятора з двома обертальними кінематичними парами (рис.1).

Ланка 1 з центром мас в точці S_1 і моментом інерції I_{Iz1} обертається відносно осі OZ_0 з кутовою швидкістю ω_1 . Ланка 2 із захоплювачем M , центром мас в точці S_2 і моментом інерції I_{Iz2} шарнірно з'єднана з ланкою 1 у точці A і обертається відносно осі O_2X_2 зі швидкістю ω_2 . Центри S_1 і S_2 розташовані так, що: $OS_1=S_1A=l_1$, $AS_2=S_2M=l_2$. На захоплювач M , що переміщується у вільному робочому просторі, діє сила ваги вантажу G_M . Всі ділянки ланок 1 і 2 вважаються тонкими жорсткими однорідними стержнями.

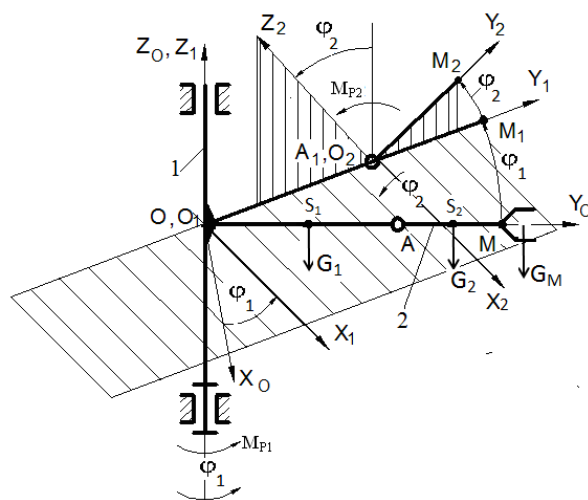

Рис. 1. – Розрахункова схема маніпулятора

Закони руху для вибраної системи з двома узагальненими координатами $\varphi_1 = \varphi_1(t)$ та $\varphi_2 = \varphi_2(t)$ визначаються на підставі рівнянь Лагранжа II роду:

$$\frac{d}{dt} \left(\frac{\partial T}{\partial \omega_1} \right) - \frac{\partial T}{\partial \varphi_1} = M_{P1} + M_{C1}, \quad (1)$$

$$\frac{d}{dt} \left(\frac{\partial T}{\partial \omega_2} \right) - \frac{\partial T}{\partial \varphi_2} = M_{P2} + M_{C2}, \quad (2)$$

де T – загальна кінетична енергія системи; $M_{P1}, M_{P2}, M_{C1}, M_{C2}$ – зведені до узагальнених координат φ_1 і φ_2 моменти рушійних сил (управляючі моменти) та моменти сил опору відповідно.

Якщо розглядати механізм маніпулятора як систему з ідеальними в'язями, то силами тертя в кінематичних парах можна знехтувати, тоді:

$$M_{C1} = 0; \quad M_{C2} = -(G_2 + 2G_M)l_2 \cos \varphi_2. \quad (3)$$

Повна кінетична енергія для заданої системи визначається формулою:

$$T = \frac{1}{2} \left\{ I_{1z1} + m_2 \left[(l_2 \cos \varphi_2 + 2l_1)^2 + \frac{l_2^2}{3} \cos^2 \varphi_2 \right] + I_{2x2} \sin^2 \varphi_2 \right\} \omega_1^2 + \frac{2}{3} m_2 l_2^2 \omega_2^2. \quad (4)$$

Враховуючи співвідношення (3) і (4), з рівнянь (1) і (2) отримуємо управляючі моменти $M_{P1}(t)$ та $M_{P2}(t)$:

$$M_{P1}(t) = \left\{ I_{1z1} + m_2 \left[(l_2 \cos \varphi_2 + 2l_1)^2 + \frac{1}{3} l_2^2 \cos^2 \varphi_2 \right] + I_{2x2} \sin^2 \varphi_2 \right\} \frac{d^2 \varphi_1}{dt^2} + \left\{ I_{2x2} \sin 2\varphi_2 - 4m_2 l_2 \sin \varphi_2 \left(\frac{2}{3} l_2 \cos \varphi_2 + l_1 \right) \right\} \omega_1 \omega_2. \quad (5)$$

$$M_{P2}(t) = \left[m_2 \sin \varphi_2 \left(\frac{4}{3} l_2^2 \cos \varphi_2 + 2l_1 l_2 \right) - I_{2x2} \sin 2\varphi_2 \right]^2 \omega_1^2 + \frac{4}{3} m_2 l_2^2 \frac{d^2 \varphi_2}{dt^2} + G_2 l_2 \cos \varphi_2. \quad (6)$$

При аналізі залежностей (5) і (6) вибір функцій $\varphi_1(t)$ і $\varphi_2(t)$ здійснювався за декількома критеріями:

- 1) захоплювач маніпулятора рухається, забезпечуючи «м'яке» зрушення та дотик в момент зупинки, що полягає у виконанні умови рівності нулю його швидкостей та прискорень в початковому та кінцевому положеннях;
- 2) захоплювач маніпулятора в момент зупинки має прискорення, яке обмежено завданням допустимим значенням;
- 3) захоплювач маніпулятора рухається по прямій між двома завданими точками робочого об'єму.

Програмні рухи $\varphi_1(t)$ і $\varphi_2(t)$, що задовольняють першим двом кінематичним умовам, прийнято у вигляді поліномів п'ятого ступеня. За третім критерієм функції $\varphi_1(t)$ і $\varphi_2(t)$

визначено, виходячи з вимог лінійності функцій переміщення точки M вздовж кожної з координатних осей X_0, Y_0, Z_0 .

Для всіх трьох випадків наведено порівняльний аналіз управляючих моментів, траєкторій руху та законів зміни швидкостей і прискорень точки M захоплювача маніпулятора.

Отримані результати можуть бути практично реалізовані в регульованих приводах маніпуляторів з контурним управлінням.

Список посилань

1. Коловский М.З. Основы динамики промышленных роботов / М.З. Коловский, А.В. Слоущ. – М.: Наука. Гл. ред. физ.мат. лит., 1998. – 240 с.
2. Механика промышленных роботов: [Учеб. пособие для вузов: В 3-х кн.] / Под ред. К.В. Фролова, Е.И. Воробьева. Кн. 2: Расчет и проектирование механизмов / Е.И. Воробьев, О.Д. Егоров, С.А. Попов. – М.: Высш. шк., 1988. – 367 с.